

מסורת הש"ס

(א) ויבנותם סבא, (ב) וישבן סבא, (ג) ויבנותם סבא, (ד) ושלכן סבא, (ה) ושלכן קבלה.
לעיל דף יא, (ו) צ"ל דכהנת, (ז) גי' הלא"ש רבא, (ח) תוספתא דיבמות רפ"ח יבמות לא, (ט) דף מו, מ"א, (י) דכרסי סבא, (יא) וינקלה כבן, (ל) משהיה הוא, יעב"ץ, (מ) גי' צ"ק אינן בני נחלה לירש את אביהם כו', (נ) עיין צ"ק, (ס) צ"ק, (ע) ונעמש' על הגלילין.

הגהות הב"ח

(א) גבי ומשכנתא לישראל ילדה כזור כג"ל ומתא' ולדה נחלה: (ב) שם נפתחמיה מוערבא ילדה כג"ל ואות' נמחק: (ג) שם אלף היתה כזר: דאיעבדלא ליה הויל' וזו: (ד) רש"י ד"ה יסור וכו' היכר קט"ז וחל"מ מ"ה בבביותו לא בני נחלה ענדו' טוכס' ארין וכו' אמר שנתגייר כג"ל ואות' נמחק: (ה) ד"ה אפי' וכו' פפרקין קמא גי' דף ד' ובפ"ק דף יא: (ו) ד"ה אלף וכו' ופטור:

רבינו גרשום

יכיר לחוד. דכיון דלא תביב ביה [פנים] בהכרת פדחת לחוד טגי לנחלה והכא דביעי פרוצין פנים משום דתביב ביה הכרת פניהם: בביוותן לא בני נחלה נינהו דאין אב לעובד כוכבים. ואורינא כדאמר במס' קידושין נכרי את הגר וגר את הגר אינו לא מד"ת ולא מד"ס דהנאי לוח מצות מן הגר שנתגיירו בניו עמו רבי משום הכי יש לו בכזר לנחלה: ואין עבד ליה שבת בנים: לנחלה ממאן, וקושתן כבוד לנחלה. אפי' בת ישראל נמי כבוד לנחלה הוה: וקשתן כבוד לנחלה. אפי' דכבר הוליד בנים בביותו ותיבואו דרבי יוחנן דאמר הוי לו בנים בביותו אין לו בכזר לנחלה: קמ"ל. (רבי יוחנן) [מתניתין] דלא הוי בכזר לכון אלא בכזר לנחלה: וילין איהו. הגר מינה דידה דביות מה היא (ל) לעמיהה דר' יוסי אפי' דהוי לו בנים בביותה דיש לו בכזר לנחלה: דנשים הטולס' לבית אבותא תביב. דמשפחת אב קריה משפחה ואמאי פטור: ולא חימא. רב ארא דחגי פטור היינו אליבא דמאן דאמריבבסי' יבמותא דא מזהבין את הולד דעובד כוכבים ועבד הבא עב פת שראל אין הולד דהוי דלא שדינן ליה בתר אביו אלא בתר אימיה והאי נמי בתר אימיה ליה שדינן לבא דפטור מחמש סלעים אלא אפי' לבית מזהבין הולד מ"מ בתר אימיה שדינן לו ולוי פסול מיקרי ופטור: בפטר ליה תלה רחמנא. באמו ואמו אחיא משבט פטור: מדרקתי וליה משבט וכהנת הויא וליה שילוד כהנת הויא: ולאו היינו דרב ארא דאמר ליה שילדה כו' ואוקימנא בדאיעבר מעובד כוכבים וכהנת נמי דאיעברא מעובד כוכבים פטורה: אלא רב פפא דאוקים לא לעיל ליה בדאיעבר מעובד כוכבים והכא לא מצי לאוקומי בעובד כוכבים משום דקתני כהנת במאי מוקים לה: לעולם. כהנת דקתני בת ישראל היא ודאיעבר מכהן ואמאי קרי לה כהנת והואיל ובהן כהן:

(א) גרלה דל"ל מה היא לעמיהה דר' יוסי אפי' דהוה לה גנים חו' כזור לטון הי' הוא אפי' דהוה לו גנים חו' לו כזור נחלה:

יכיר לחוד. דלא כתיב פנים הוי פדחת היכר: (ו) עובדי כוכבים אינן בני נחלה לירש את אביהם עובד כוכבים אחר שנתגיירו בפ"ק דקדושין (דף פ' יא:) **לא נאסרו בראש**. הקצ"ה את העולם אלא לשבת יצרה: **מי שלא היו לו בנים כו'**. פרישית לעילט) גבי מתני': **ילדה ממאן**.

דקתני משכנאה לישראל ילדה כזור לנחלה: **מאי איריא גיורת ושפחה**. דמשמע משה"ה הוי כזור לנחלה דלוחס בנים שהיו לה בהיותה עובדת כוכבים **לא חשיבי: אפי' גם ישראל דבנים** הראשונים חשובים בנים הוי יו האי נמי כזור לנחלה דהא כזב תליא מילתא ולא כזס: **אלא לאו**. האי ילדה משכנאה לישראל יו לא אמי שלא היו לו בנים מהכר אלא מילתא כזפי נפשה היא דקאמר גיורת שהיו לה בנים בהיותה עובדת כוכבים ונתגיירה עס בעלה וילדה משכנאה לתורת ישראל הוי כזור לנחלה ומיובתא דר' יוחנן: **נעולם מישראל שלא היו לו בנים**. ומשום כזור לנחלה לא אינטרין למינקט גיורת אלא משום דאשמעינן דלינו כזור לטון דבנים הראשונים מיקרו פטור רחס ולאפוקי מדר' יוסי הגלילי: **הא**. דקתני כזור לנחלה רבי יוסי הגלילי היא דלגבי כהן חשיב ליה כזור עדד שיפטרו רחס ציסראל: **וילין איהו**. הבעל: **מינה דידה**. כי היכי דלגבה לא חשיבי בנים ראשונים והוי האי פטר רחס דכתיב ציסראל לגביה נמי לא חשיבי ראשונים והוי האי ראשית אונ'ו: **לוי**. בת לוי: אפינו **ישראלים נמי**. י' דלחמן (ס) צפירקין קמא (דף ג:) הדינים והלוים פטורין: **לגבי אונסא**. דמשפחת אב נפקא מהכא דקרויה משפחה ולא משפחת אס ואמאי פטור: **דאיעבר מעובד כוכבים**.

אליבא דמ"ד אין מזהבין אס הולד. במס' יבמות (דף מה.) דליכא למ"ד עובד כוכבים הנא על בת ישראל הולד כשר דבתר אימיה שדינן ליה ומשום הכי פטור מחמש סלעים: **אלא אפינו למ"ד מזהבין**. דשדינן ליה בתר עובד כוכבים אפי' פטור דלוי פסול מיקרי הואיל ואית ליה שמא דלוי (י) פטור: **בפטר רחס**. אחר האס אזיל לענין ה' סלעים: **מי שהיו לו בנים**. פרישית לעיל נמו]. גבי מתני'. מדקתני היא וכהנת יא' רבותא אשמעינן דאפי' ג דנתערב עס הפטור איהו חייב: **מכלל דכהנת פטורה**. וקס"ד דהא כהנת צבת כהן קאמר: **דיקין**. מנכסא אומנו בהלכות: **מהו**. מי הוי צנה פטור יו מצוכרה או לא: היינו דרב אדא כו'. וכי היכי דלוייה פטורה כהנת נמי פטורה: **דקדושסה קיימא**. אפי' ג דנבעלה לעובד כוכבים וכי שדינן צנה צתרה הוי כלוי פסול ופטור: **מן המעשה**. מעשר ראשון יו ניתן ללוים: **עו דאיעבנה לוי**. לעובד כוכבים: **הויא וזה**. כדאמרין ציצמות צפרק אלמנה לכהן גדול (דף סה.) מניין לכהנת לוי' ישראלית שצאו עליה עובד כוכבים ועבד שפסולה מ"ל ונת כהן כי תהיה נאפש זרס' כיון שנבעלה לפסול לה פסלה ואפי' ג דלוייה נמי קתני התם (מסכתרומה פ"ח דקא פסיל לה שלא מינשא לכהן אצל מדין לוי' לא מיפסלא: **הויא לה וזה**.

וכיון דזורה היא צנה חייב צה' סלעים. הלכך מתניתין נמי לא יו מוקמת דאיעבר מעובד כוכבים: **הינחא למר צריה דרב יוסף**. דמוקים לדרכ אדא דדאיעבר מישראל מוקמי למתני' נמי הכי: **נעולם**. מתניתין דאיעבר מכהן אצל בת כהן דלא איעבר מכהן לא מיפטרא דלא אזלינן בתר אס אלא צלוייה דאיעבר מעובד כוכבים:

יש בכזר פרק שמיני בכורות

מו.

דבהיותו עובד כוכבים לאו בני נחלה נינהו. פירש צקוטרכס עובדי כוכבים (ט) אינם בני נחלה משנתגיירו ובפרק קמא דקדושין (דף פ' יא:) משמע י"ל דהם בני נחלה דלמרין צקדושין דעובד כוכבים יורש את אביו דכר תורה אלא לאו בני נחלה נינהו דקאמר הכא היינו י"ל תורת כזורה: **סורחא עבד דיה שבת**. צפ' הבא על יצמתו (יצמות דף סב.)

קאמר צלשון אחר דמעיקרא נמי בני פריה ורביה נינהו ולאו בני מיוצ קאמר דצפ' ד' מיתות (פסהדרין דף נט:) מוכס דלא מיפקדא אפריה ורביה אלא כלומר דזרעו ממייחס אחריו והיינו עבד ליה שבת דקאמר הכא וגבי עבד קאמר ציצמות (דף סב.) דהכל מודים י"ל דלין לו חיים: **ולא תיבא אליבא דמ"ד אין מזהבין כו'**. יט ומ"ד מזהבין היינו מחלן דשדי ליה בתר עובד כוכבים כדפי' צקוטנ' דקרי ליה מזהבין משום דעובדי כוכבים מזהבין הס כדאמרן שבת (דף קמו.) צשעה שצא נחש על חוה הטיל צה וזהמא ולא פסקה וזהמא מן העובדי כוכבים ומ"ד עובד כוכבים ועבד הבא על צת ישראל הולד כשר שדי ליה בתר דעובד כוכבים (ט) אצל מ"ד הולד ממזר שדי ליה בתר צת ישראל ולהכי שייך ציה ממזרות (י) ובקוטרכס פירש איפכא וכמו שפירשמי מוכס צסוק פ"ק ציצמות יח (דף פ.) צחלת ומזכור וגו' א"ר יוחנן וכוין לפסול כי אכמרימא קמיה דשמואל יט א"ל (י) וכן יסיר את צנך מחלחיו צנך הבא מישראלית קרוי צנך ואין צנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי צנך אלא צנה פירוש לא מיפסלי כיון דמתייחס אחר העובדת כוכבים וצנות ישראל דהסוף דרא אינטרווי אינטרי וכן מוכס צפ"ק ציצמות (סס) דהאי דקרי ליה צנך גורס לו ממזרות: **מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא [אמר] אע"פ** **מישראל**. כותיה פסקינן צחולין צריש הורע (דף קצ"ג). ואהא סמכינן השתא לפטור צן לוי' וכהנת אשת ישראל מחמש סלעים: **צרתג"ם דה מעשר ואובצ"ת**. אין חולקין לאשה צגורין אצל מחלקין להס צצמיהס כדאמר צפרק נושאין על האונסה (יצמות דף טט:): **אלא כהנת כיון דאיבעי'ה [ציה] הויא דה ודה**. ואפי' קדושת לוי'ה פקעה מינה וגרעה מליה אשת כהן שנשצית דאפי' ג דמיפסלא מתרומה לא פקעה מינה קדושתה לענין ה' סלעים אצל כהנת דקדושתה מגופה אחיא כשמתחללת פקעה קדושתה לגמרי: **הכן**

אלא אפילו למאן דאמר מזהבין את הולד לוי פסול מיקרי מר בריה דרב יוסף **אמר משמיה דרבא לעולם דאיעבר מישראל ושאני התם דאמר קרא פטור רחס בפטר רחס תלא רחמנא תנן מי שהיו לו בנים וגשא אשה שלא ילדה נתגיירה מעוברת נשתחררה מעוברת י (ס) וילדה היא וכהנת היא ולוי'ה היא ואשה שכבר ילדה וכן מי שלא שהתה אחרי בעלה ג' חדשים וגשאת וילדה ואין ידוע אם בן מ' לראשון אם בן ז' לאחרון בכזר לכהן ואינו בכזר לנחלה מכלל י" דכהונה ולוי'ה פטורין דאיעבר ממאן אילימא דאיעבר מכהן ולוי יי אי הכי מאי איריא כהנת ולוי'ה אפי' בת ישראל נמי אלא דאיעבר מעובד כוכבים כהנת פטורה והאמר רב פפא בדיק לן י"רבה כהנת שנתעברה מעובד כוכבים מהו ואמינא ליה לאו היינו דרב אדא בר אהבה דאמר לוי'ה שילדה בנה פטור מחמש סלעים ואמר לי הכי השתא בשלמא לוי'ה בקדושתה קיימא (י) דתניא לוי'ה שנשבות או שנבעלה בעילת זנות נותנין לה מן המעשר ואוכלת אלא כהנת כיון (ג) דאי בעיל לה היא זרה הניחא למר בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר דאיעבר מישראל מוקי לה בדאיעבר מישראל אלא לרב פפא במאי מוקי לה לעולם דאיעבר מכהן והיא בת ישראל ואמאי קרי לה כהנת דבנה כהן איתומר**

נמי הלכך מתניתין נמי לא יו מוקים לדרכ צריה דרב יוסף. דמוקים לדרכ אדא דדאיעבר מישראל מוקמי למתני' נמי הכי: **נעולם**. מתניתין דאיעבר מכהן אצל בת כהן דלא איעבר מכהן לא מיפטרא דלא אזלינן בתר אס אלא צלוייה דאיעבר מעובד כוכבים:

כיון דאיעבלה: (עו מתרומה הוא דקא: יו לא מצית: (עו משמע שרועה לומר דאירי הכא בנתגיירו אלא בני נחלה כדאמרין בקדושין: (עו היינו בני תורת כזורה: (ס מה"ד והא עבדי: (פל מוריס דלא קיים משום דאין: (ס כו' שאין הולד הולך אחר הכותי: (ס דעובד כוכבים דלא שייך ממזרות בכזרי: (ס ציצמות גבי יצתום בחלה: (ס דשמואל אמר כי יסור:

עין משפט ונר מצוה

י א מיי' פ"ב מהלכות תולות ה' יו טוש"ע ח"מ סי' רעו סעיף ט:

י א ב מיי' פט"ו מהל' איסות ה' יו טוש"ע אה"ע סי' א סעיף י:

י ב ג ד מיי' פ"ח מהל' כזורים ה' יא טוש"ע י"ד סימן ש' סעיף יח: י ב ה מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה ה' ג טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' יט:

י ד ו מיי' פ"ח מהלכות מעשר ה"ב:

תורה אור השלם

1. כי בה אמר יי בורא דקשמים הוא קאלידיה יצר דאפי' וישנה הוא כוננה לא תהו בראה לשבת יצרה אפי' יו ואין עזר:
2. קדש לי כל בכזר פטור כל רחם בבני ישראל צאדם ובבבקהא בני הווא: שמוח יג ב
3. שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמוח כל זכר לגלגלתם: במדבר א ב

מוסף רש"י

אין לו בכזר לנחלה. מן כזור שולד לו משתגייר אומי טעל פי שנים (יבמות סב.) לאו בני נחלה נינהו. צנחיתין לאו בני נמי כזר נינהו, דמת כון וכזור כפשוטו, אצל יורשה נהגא צה, כדאמרין צקדושין (פ') עמי"ס יורש אביו דכר תורה (שם). דלא תהו בראה לשבת יצרה. צני נח בני פריה ורביה נינהו דכתיב (צדלש"ט ו) ויאמר להס אלסם פלו וכו' (עו שיערסות רומי: דמתיקרא נמי ברי פריה ורביה נינהו). וגשא אשה שכבר ילדה. לענין נחלה תליא מילתא כזב דכתיב ראשית אומי ולענין כון תליא צפטור רחס (עו ש"ס). עורדה שפחה. אפילו שהיה צלוי'ה ראשונה ונשתחררה עכשו, עורדה עוברת כוכבים ונתגיירה. ומשכנא ליד ישראל ילדה הוי נמי כזור למחלן, שכי לאו לאי גנים, ולכסן לא דלוי' פטר רחס (שם). דאמר כזור לנחלה וליכון. דנשים הטולס' לא צביותו עובדת כוכבים לא פטרי (שם). לוי'ה שילדה בנה פטור מה' סלעים. כהנא על לוי, דמתן (לעיל יב.) כהניס וליי'ס פטוריס, ואשמעינן כי אהל דלוי'ה כלי (חורין קכב.) דאיעבר מעובד כוכבים. אצל איעברא מישראל בתר אפ אזלינן ליה ותיב (שם). בפטרי רחא תלא רחמנא. והכי רחס שלא ממנו לא דחויבא הוה (שם). לוי'ה שנשבות ותישנין שמא נבעלה לעובד כוכבים (יבמות צא.) או שנבעלה בעילת זנות. כיון לעמי"ס ועבד וחלל וכל הך דלמר צאלמנה לכ"ג (עס סס) דמפסלא צה צת כון מתרומה, בני לוי'ה לא פסלי מעשר (שם צא.)

שיטה מקובצת

אל דהא סי"א הוו ליה בני: ס אתמר בקמייתא בהא קאמר: א ס אחא בריה דרבא: (ז) היא דאמר אות' י נמוחק: ס לוי'ה. עי' השבות הרשב"א סי' אלפים שס"ז: ו מעוברת ילדה אות' ר נמוחק: (ו תיבות אי הכי נמוחק: (ז הוי נמי האי כזור: (ח ליישראל [לא] במי שלא היו לו: י דאמרין בפרקא קמא: יא דרבוחא אשמעינן: יב בדיק לן מר מנסה: יג פטור מחמש סלעים או ה' סה"ד ומה"ד לאו האיני: יד שנאכל ללוים: (ע מה"ד מוריס